První část:

- Přesně definujte jednoduchý neorientovaný graf.
  - Uspořádaná dvojice vrcholů a hran (G=(V,E), V je množina vrcholů a E je množina hran)
- Definujte kostru s minimálním hrdlem pro jednoduchý souvislý neorientovaný graf s ohodnocením hran. (nejprve definujte kostru a hrdlo)
  - Kostra je takový podgraf souvislého grafu G na množině všech jeho vrcholů, který je stromem
  - o Hrdlem kostry je hrana s maximální váhou
  - o Kostra s minimálním hrdlem je kostra s minimální cenou hrdla
- Co je chromatické číslo grafu?
  - Chromatické číslo je minimální počet barev, které jsou potřebné pro vybarvení daného grafu(Č, Z, M = 3)
- Uveď te jaký je rozdíl mezi řešením problému a verifikací řešení. Uveď te příklad NP- úplné grafové úlohy a demonstrujte na ní co je její řešení a co je verifikace.
  - o Řešení problému(P) symetrický postup, který většinou předchází konečné tezi
  - O Verifikace (NP) je ověřování, kontrola pravdivosti výroku, hypotézy
  - Příklad NP-úplné graf. úlohy: Problém obchodního cestujícího(hamiltonova kružnice)
- Definujte třídu NP-úplných problémů. Co je pro praxi podstatnou vlastností NP-úplných problémů?
  - o Třída NP úplných úloh tvoří v jistém smyslu ty nejtěžší úlohy z NP
  - Vlastnost: je vypočitatelná v nedeterministickým polynomiálním čase
- Definujte orientovaný acyklický graf (DAG) a uveďte pro jakou úlohu se (například) používá.
  - Je takový graf, který neobsahuje žádný cyklus. Používá se například jako projekt(s metodou PERT pro výpočet kritických cest)
- Definujte isomorfismus grafu G1 = {V1, E1}, G2 = {V2, E2}. Uveďte příklad dvojice různých isomorfních a dvojice neisomorfní grafů se čtyřmi vrcholy a čtyřmi hranami.
  - Grafy G1 a G2 jsou isomorfní právě tehdy, když existuje takové= zobrazení f: V(G) -> V(G')
- Co je řídký graf? Jak jej efektivně reprezentujeme v počítači?
  - Je graf, který má ostře menší počet hran než n², kde n je počet vrcholů. Pomocí matice (seznamem) sousedů
- Definujte vzdálenostní metriku d_G (u, v) prostého neorientovaného grafu.
  - Pro dva vrcholy x, y grafu G definujeme jejich vzdálenost d_G(u,v) jako délku nejkratší cesty v grafu

Jaký je v teorii her rozdíl mezi ryzí a smíšenou strategií?

- Ve hře mají oba hráči pouze jeden tah, má každý hráč tolik různých strategií, kolik má různých možností pro provedení tohoto tahu. Tyto strategie nazýváme ryzí.
- Smíšená strategie je takové strategické rozhodnutí inteligentních hráčů, která nemůže protivník předem vykalkulovat, neboť rozhodnutí se provádí pomocí náhodného, nikoliv však libovolného mechanismu, na množině ryzích strategií

• Definujte síť a tok sítí.

- Síť je uspořádaná čtveřice f=((V,E), c, s, t), kde V je množina vrcholů, E je množina hran, c je kapacita, s je vstupní vrchol a t je výstupní vrhcol
- Definujte sled a cestu v grafu G = {V, E} z vrcholu A do vrcholu B. Přesně definujte jednoduchý neorientovaný graf.
  - o Sled je množina vrcholů a hran, kterými sled prochází
  - o Cesta je sled ve kterém se neopakují vrcholy(tudíž tím pádem i hrany)

• Definujte co je stupeň vrcholu.

- Stupeň vrcholu závisí jestli je graf G orientovanýá, či neorientovaný a je to počet hran vázaných na vrchol
- Orientovaný: je indegree(kolik hran jde do vrcholu) a outdegree(kolik z něj)
- o Neorientovaný: počet hran vázaných na vrchol

• Co je to silně souvislá komponenta, pro jaký typ grafu má smysl?

- Je takový maximální podgraf orientovaného grafu, v němž pro všechny dvojice vrcholů u,v existuje cesta z u do v a zároveň z v do u
- **Dělení her:** sekvenční a strategické, (ne)nulový součet, (ne)kooperativní
- Smíšená strategie: kámen N P
- Nezávislá množina je podM vrcholů všech vrcholů, kde žádné dva nejsou spojeny hranou Reziduální graf- neobsahuje zlepšující cestu
- Min. kostra kostra s minimální cenou
- Relace R je relace ekvivalence právě tehdy, když je tranzitivní, reflexivní a symetrická.
- **Binární halda** je kořenový strom, každý uzel má 2 potomky, všechny vrstvy stromu jsou zaplněné, kromě poslední, každý uzel je větší než jeho potomci
- **Nashovo ekvilibrium** je stav, ve kterém se nikomu nevyplatí sám o sobě změnit svou strategii, přičemž ostatní drží tu svou (je znám jejich tah). Jedná se o sedlový bod.
- FIND najdi podmnožinu ve které je prvek x
- UNION- sjednoť podmnožiny M(x) a M(y)
- Matice sousednosti je čtvercová, zobrazuje počet hran mezi jednotlivými vrcholy
- **Incidenční matice** představuje matici, která obsahuje informace o ohodnocením jednotlivých hranách (nemusí být čtvercová)

Druhá část

1. Dokazte, že graf je strom právě tehdy pokud pro graf platí

$$|\mathbf{V}| = |\mathbf{E}| + 1$$

Definice:

- Strom je souvislý acyklický graf.
- |V| je počet vrcholů (vertices).
- |E| je počet hran (edges).

Důkaz:

a) Strom $\Rightarrow |V| = |E| + 1$

- 1. Nechť T je strom s n vrcholy a m hranami.
- 2. Vzhledem k tomu, že strom je souvislý a acyklický, přidání každé hrany k n-1 vrcholům vytvoří právě n-1 hran:
  - Začněme s jedním vrcholem (není žádná hrana).
  - Přidáním každého nového vrcholu přidáme právě jednu hranu, aby zůstal souvislý (aby neexistovaly žádné cykly).
- 3. Pokud máme n vrcholů, počet přidaných hran je n-1:
  - Počet hran m = n 1.
- 4. Proto pro strom platí |V| = |E| + 1.

b) $|V| = |E| + 1 \Rightarrow Strom$

- 1. Nechť G je souvislý graf s n vrcholy a m hranami, kde m = n 1.
- 2. Předpokládejme, že G není strom. Pak G obsahuje cyklus.
- 3. Pokud odstraníme libovolnou hranu z cyklu, graf G zůstane souvislý, ale počet hran se sníží o 1:
  - Počet vrcholů se nemění, zůstává n.
  - Počet hran je nyní m 1.
- 4. Opakováním tohoto postupu odstraníme všechny cykly, dokud nezůstane souvislý acyklický graf:
  - Nakonec dostaneme souvislý acyklický graf s n vrcholy a n-1 hranami.
- 5. Tento graf je strom, což je v rozporu s naším předpokladem, že G není strom.
- 6. Proto G musí být strom.

2. Dokažte, že K3,3 není rovinný graf

Definice:

- **Rovinný graf** je graf, který může být nakreslen v rovině bez překrývání hran (kromě jejich koncových bodů).
- Graf K3,3 je bipartitní úplný graf s dvěma množinami po třech vrcholech.

Důkaz:

- 1. Eulerova věta pro rovinné grafy: V E + F = 2, kde V je počet vrcholů, E je počet hran a F je počet stěn.
- 2. Pro K3,3 máme:
  - V = 6 (3 + 3 vrcholů).
  - E = 9 (každý vrchol z první množiny je spojen s každým vrcholem z druhé množiny).
- 3. Předpokládejme, že K3,3 je rovinný graf.
- 4. Dosadíme do Eulerovy věty:
  - 6-9+F=2.
  - F = 5.
- 5. Počet hran v rovinném grafu je maximálně 3 * (V 2) = 3 * 4 = 12. Pro graf bez trojúhelníků:
  - $E \le 2 * (V 2) = 2 * 4 = 8$.
- 6. K3,3 má 9 hran, což je více než 8, což je maximální počet hran pro rovinný graf bez trojúhelníků.
- 7. Proto K3,3 není rovinný graf.

3. Vlastnosti relace ekvivalence a důkaz

Vlastnosti relace ekvivalence:

- Reflexivní: $\forall x \in A, x \sim x$.
- Symetrická: $\forall x, y \in A$, pokud $x \sim y$, pak $y \sim x$.
- Tranzitivní: $\forall x, y, z \in A$, pokud $x \sim y$ a $y \sim z$, pak $x \sim z$.

Důkaz, že relace je ekvivalence:

- 1. Reflexivita:
  - Každý vrchol má cestu k sobě samému (nulová cesta), tedy x ~ x.
- 2. Symetrie:
  - Pokud existuje cesta z x do y, pak existuje i cesta z y do x (v neorientovaném grafu).
- 3. Tranzitivita:
  - Pokud existuje cesta z x do y a z y do z, pak existuje cesta z x do z (spojením těchto cest).

Vlastnost, která neplatí pro orientovaný graf:

• Symetrie: V orientovaném grafu nemusí cesta z x do y implikovat cestu z y do x.

Třídy ekvivalence:

 Odpovídají souvislým komponentám grafu. Každá třída ekvivalence zahrnuje vrcholy, mezi nimiž existují cesty.

•

4. Definice stromu a důkaz jedinečné cesty

Definice:

• Strom je souvislý acyklický graf.

Důkaz:

- 1. Nechť T je strom.
- 2. Předpokládejme, že existují dvě různé cesty mezi vrcholy x a y.
- 3. Tyto dvě různé cesty tvoří cyklus, což je v rozporu s definicí stromu jako acyklického grafu.
- 4. Proto v stromu mezi každými dvěma vrcholy existuje právě jedna cesta.

5. Důkaz O(nlogn) pro setřídění

Důkaz:

- Každý srovnávací třídicí algoritmus lze považovat za rozhodovací strom, kde každý vnitřní uzel představuje srovnání dvou prvků.
- 2. Hloubka rozhodovacího stromu pro n prvků je minimálně log2(n!), protože každá permutace prvků musí být dosažitelná.
- 3. log2(n!) ~ nlogn (Stirlingova aproximace).
- 4. Tedy jakýkoliv srovnávací třídicí algoritmus musí provést minimálně O(nlogn) srovnání.

6. Matice sousednosti a incidenční matice

Definice:

- Matice sousednosti: čtvercová matice, kde element A[i][j] = 1, pokud existuje hrana mezi vrcholy i a j, jinak 0.
- Incidenční matice: matice, kde řádky reprezentují vrcholy a sloupce hrany, element B[i][j] = 1, pokud je vrchol i incidentní s hranou j, jinak 0.

Matice pro graf:

Pro graf s vrcholy a, b, c, d:

Matice sousednosti:

```
a b c d
a 0 1 0 1
b 1 0 1 0
c 0 1 0 1
d 1 0 1 0

Incidenční matice:

e1 e2 e3 e4
a 1 0 1 0
b 1 1 0 0
c 0 1 0 1
d 0 0 1 1
```

Vztah:

- Diagonální matice stupňů vrcholů D: pro každý vrchol, D[i][i] je stupeň vrcholu i.
- A=D-BB^T, kde A je matice sousednosti a B incidenční matice.

1. Dijkstrův algoritmus

Zadání úlohy:

- Graf: Neorientovaný graf s ne zápornými ohodnocenými hranami.
- **Ohodnocení**: Každá hrana e=(u,v)má přidělenou váhu w(u,v)≥0
- Počátek: Počáteční vrchol s.

Pseudokód Dijkstrova algoritmu:

Vstupní data:

- Graf G=(V,E)G = (V, E)G=(V,E)
- Váhová funkce w : E→R+
- Počáteční vrchol s

Výstup:

- Délky nejkratších cest z vrcholu s ke všem ostatním vrcholům.
- Předchůdci jednotlivých vrcholů ve stromu nejkratších cest.

Algoritmus:

```
function Dijkstra(G, w, s):
    for each vertex v in V(G):
        dist[v] := \infty
        prev[v] := null
    dist[s] := 0
    Q := prioritni fronta všech vrcholů ve V(G) s hodnotami dist jako klíče

while Q is not empty:
    u := extract\_min(Q)
    for each neighbor v of u:
        alt := dist[u] + w(u, v)
        if alt < dist[v]:
            dist[v] := alt
            prev[v] := u
            decrease key(Q, v, alt)
```

Prioritní fronta:

- **Definice**: Datová struktura, která umožňuje rychlý přístup k prvku s nejmenší hodnotou (klíčem) a efektivní změnu klíčů.
- Operace potřebné pro algoritmus:
  - extract min (Q): Odebere a vrátí prvek s nejmenší hodnotou klíče.
  - decrease_key(Q, v, alt): Sníží hodnotu klíče pro prvek v na hodnotu alt

2. Silně souvislé komponenty orientovaného grafu

Definice:

• Silně souvislé komponenty: Podmnožina vrcholů C v orientovaném grafu, kde pro každý pár vrcholů u,v ∈ C existuje cesta z u do v a z v do u

Algoritmus Tarjan:

Vstup:

• Graf G=(V,E) reprezentovaný řídkou maticí sousednosti (seznamem sousedů).

Výstup:

• Očíslování vrcholů čísly komponent.

```
index := 0
S := empty stack
components := []

function strongconnect(v):
    v.index := index
    v.lowlink := index
    index := index + 1
    S.push(v)
    v.onStack := true

for each neighbor w of v:
    if w.index is undefined:
        strongconnect(w)
        v.lowlink := min(v.lowlink, w.lowlink)
    else if w.onStack:
        v.lowlink := min(v.lowlink, w.index)
```

```
if v.lowlink == v.index:
    component := []
    repeat
        w := S.pop()
        w.onStack := false
        component.append(w)
    until w == v
        components.append(component)

function tarjan(G):
    for each vertex v in V(G):
        if v.index is undefined:
            strongconnect(v)
    return components
```

3+5. Kruskalův algoritmus

Pseudokód:

Vstup:

• Graf G=(V,E) s ohodnocenými hranami.

Výstup:

• Minimální kostra grafu (MST).

```
function Kruskal(G):

A := \emptyset

foreach vertex v in V(G):

make_set(v)

edges := E(G)

sort edges by weight

foreach (u, v) in edges:

if find_set(u) \neq find_set(v):

A.add((u, v))

union(u, v)

return A
```

Podpůrné algoritmy a datové struktury:

- Union-Find struktura:
  - make set (x): Vytvoří novou množinu obsahující prvek x.

- find_set(x): Najde reprezentanta množiny, která obsahuje x.
- union(x, y): Spojí dvě množiny obsahující x a y.

4+6. Primův-Jarníkův algoritmus

Pseudokód:

Vstup:

- Graf G=(V,E) s ohodnocenými hranami.
- Počáteční vrchol s.

Výstup:

Minimální kostra grafu (MST).

```
function Prim(G, w, s):

for each vertex u in V(G):

key[u] := \infty

parent[u] := null

key[s] := 0

Q := priority queue of all vertices in V(G) with key values as keys

while Q is not empty:

u := extract\_min(Q)

for each neighbor v of u:

if \ v in Q and w(u, v) < key[v]:

parent[v] := u

key[v] := w(u, v)

decrease\_key(Q, v, w(u, v))
```

Prioritní fronta:

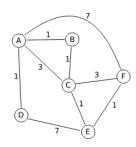
- Používá se k výběru vrcholu s nejmenším klíčem.
- Operace:
  - extract min (Q): Odebere a vrátí prvek s nejmenším klíčem.
  - decrease_key(Q, v, new_key): Sníží hodnotu klíče pro vrchol v na novou hodnotu newkey

7. Ford-Fulkersonův + Edmonds-Karp algoritmus

- Opakovaně hledá zlepšující cesty v reziduálním grafu.
- Aktualizuje tok podél těchto cest.
- Reziduální kapacita:
- Rozdíl mezi kapacitou hrany a aktuálním tokem.
- Reziduální graf:
- Graf odrážející možné zlepšující cesty s aktuálním tokem.
- Zlepšující cesta:
- Cesta v reziduálním grafu umožňující zvýšení toku z s do t
- Edmonds-Karp algoritmus:
- Implementuje Ford-Fulkersona pomocí BFS pro hledání zlepšujících cest.
- Zaručuje časovou složitost O(VE^2)

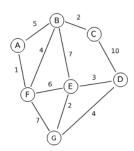
Čtvrtá část

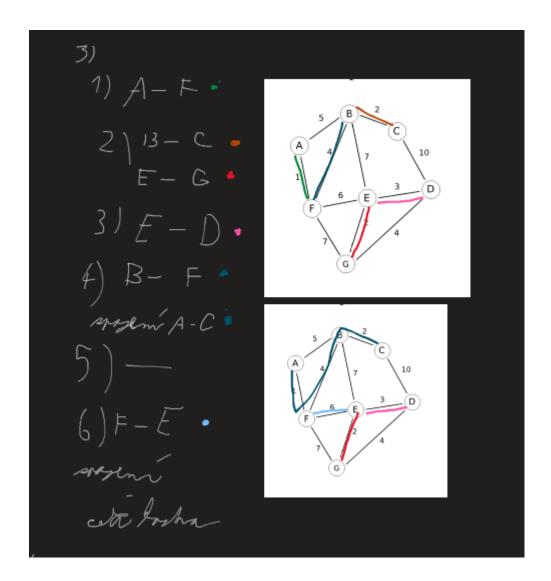
Demonstrujte průběh Dijkstrova algoritmu při hlednání nejkratších cest z vrcholu D nakresleného grafu. Průběh algoritmu zapište do tabulky, kde jeden řádek tabulky bude obsahovat zvlášť vrcholy nenavštívené, zvlášť vrcholy ve frontě a zvlášť vrcholy s definitivní nejkratší cestou. U každého vrcholu bude aktuální délka cesty. Do grafu zakreslete strom nalezených nejkratších cest.

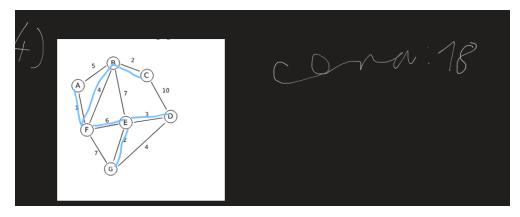
Demonstrujte průběh použitého algoritmu na grafu nakreslením lesů prohledávání a časy průchodů. Vstupní uspořádání vrcholů i uspořádání sousedů každého vrcholu je podle abecedy.

Demonstrujte průběh Kruskalova algoritmu na uvedeném grafu. Zapište pořadí přidávaných operací FIND a UNION.

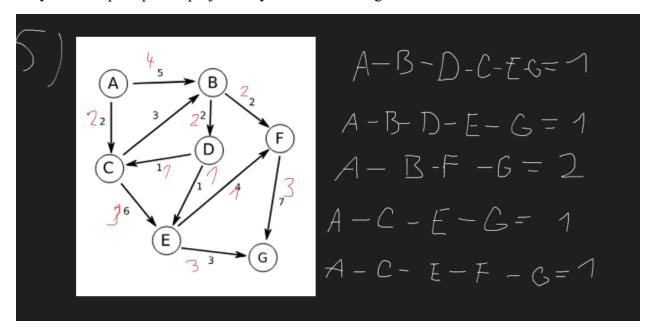

Demonstrujte průběh Primova-Jarníkova algoritmu na uvedeném grafu. Začněte ve vrcholu A. Pro každý krok algoritmu zapište hrany ve frontě a přidávanou hranu. Zakreslete výslednou kostru a určete její cenu.

Na zadané síti demonstrujte průběh algoritmu s Edmons-Karpovským hledáním zlepšující cesty. Uveďte postupné zlepšující cesty nalezené E-K algoritmem.

Příklady 5:

Definujte Nashovo ekvilibrium, tj. dvojici optimálních (smíšených) strategií, pro maticové hry a formulujte základní větu o maticovch hrách.

Nashovo ekvilibrium je dvojice strategií (jedna pro každého hráče) (s_1^*, s_2^*) , kde s_1^* je optimální strategie pro hráče 1 a s_2^* je optimální strategie pro hráče 2. Tyto strategie splňují následující podmínku:

- Hráč 1 nemůže zvýšit svůj očekávaný zisk změnou své strategie, pokud hráč 2 zůstane u strategie s₂*.
- Hráč 2 nemůže zvýšit svůj očekávaný zisk změnou své strategie, pokud hráč 1 zůstane u strategie s₁*.

Popište datovou strukturu pro rozklad na disjunktní podmnožiny (komponenty) a její operace FIND a UNION. Uveď te implementaci těchto operací pomocí stromů. Jaké dvě strategie se používají pro výrazné zlepšení amortizované složitosti?

Union-Find (nebo také Disjoint-Set). Je to způsob organizace prvků do disjunktních (nepřekrývajících se) množin. Hlavní operace jsou FIND a UNION.

FIND (Find-Set):

Tato operace slouží k nalezení reprezentanta (kořene) dané množiny, ke které prvek patří. Implementace pomocí stromů: Každý prvek je vrchol stromu, kde kořen stromu reprezentuje množinu. Pro vyhledání reprezentanta postupujeme od daného prvku směrem ke kořeni stromu. Složitost: $O(\alpha(n))$, kde $\alpha(n)$ je inverzní Ackermannova funkce, což je velmi pomalá rostoucí funkce.

UNION (Union-Set):

Tato operace spojuje dvě množiny do jedné. Implementace pomocí stromů: Spojujeme dva stromy tak, že nastavíme kořen jednoho stromu jako potomka kořene druhého stromu. Složitost: $O(\alpha(n))$.

Dvě strategie pro zlepšení amortizované složitosti:

Union by rank (Spojování podle ranku):

Udržujeme informaci o hloubce stromu (ranku). Při spojení dvou stromů připojíme menší strom pod větší strom.

To snižuje hloubku stromů a zlepšuje složitost operací.

Složitost: $O(\alpha(n))$.

Path compression (Komprese cesty):

Při vyhledávání reprezentanta (FIND) upravíme cestu od daného prvku k reprezentantovi tak, aby byla co nejkratší (směřovala přímo k reprezentantovi).

To zkracuje cesty ve stromech a zlepšuje složitost operací.

Složitost: $O(\alpha(n))$.

Uveď te třídící algoritmus s průměrnou časovou složitostí $O(n^2)$ a algoritmus se složitostí $O(n \log n)$. Jakou časovou složitost má algoritmus průchodu grafem do hloubky v závislosti na počtu vrcholů VI a počtu h-ran |E| grafu? Jakou průměrnou časovou složitost (při náhodném obsahu pole) má následující funkce v závislosti na velikosti pole N:

Průměrná časová složitost O(n^2): Bubblesort je příkladem třídícího algoritmu s takovou složitostí. Bubblesort iterativně prochází pole a prohazuje sousední prvky, pokud nejsou ve správném pořadí. Je to jednoduchý, ale pomalý algoritmus.

Složitost O(n log n): Heapsort nebo Mergesort jsou příklady třídících algoritmů s tímto asymptotickým časem. Heapsort vytváří minimální binární haldu a postupně odebírá minimum. Mergesort rozdělí pole na menší části, setřídí je a poté je spojí.

Průchod grafem do hloubky (DFS):

Časová složitost DFS závisí na počtu vrcholů |V| a počtu hran |E| grafu. V nejhorším případě (když projdeme celý graf), je složitost O(|V| + |E|). DFS prochází graf rekurzivně nebo pomocí zásobníku a prochází všechny dostupné cesty do maximální hloubky.

Funkce:

Tato funkce prochází pole pole délky N. Pokud nalezne prvek v poli roven "false" tak jej nastaví na true a breakne loop. Pokud narazí na "true" nastaví jej na false. Časová složitost je N.

Popište datovou strukturu minimální binarní halda. Jaké jsou její tři vlastnosti? Jak lze n prvkovou haldu uložit v n prvkovém poli? Uveďte příklad algoritmů, které používají haldu.

Minimální binární halda:

Haldová vlastnost:

Hodnota každého uzlu je menší nebo rovna hodnotě jeho rodiče. To znamená, že kořen haldy obsahuje nejmenší prvek.

Struktura:

Binární halda je úplný binární strom, kde uzly jsou uloženy zleva doprava na jednotlivých úrovních. Pokud indexujeme prvky haldy (od čísla 1), potomci každého vrcholu jsou na indexech 2i a 2i+1.

Ukládání v poli:

N-prvkovou haldu lze uložit v poli o velikosti N. Prvky pole indexujeme od 1 (nikoli od 0),

abychom zachovali vztahy mezi rodiči a potomky. Pro prvek na indexu i: jeho levý potomek je na indexu 2i a pravý potomek na indexu 2i+1.

Příklady algoritmů, které používají haldu:

Heapsort: Řadí prvky v poli pomocí min-haldy. Dijkstrův algoritmus: Hledá nejkratší cesty v grafu. Primův algoritmus: Najde minimální kostru grafu.